

DOSSIER

Prudenci i Aurora Bertrana i el Berguedà

Paradisos ben actuals

David Castillo

Malgrat les continuades reedicions que ha tingut *Paradisos oceànics* –l'última acaba de sortir en una elegant edició de Rata–, Aurora Bertrana no ha rebut el reconeixement que mereixia, segurament eclipsada per la figura del seu pare Prudenci. Resulta injust, perquè Bertrana mereixeria els honors de ser la gran escriptora de viatges de la nostra literatura, i ho hauria estat si hagués format part d'una cultura en majúscules com la francesa o l'anglesa. Els viatges per la Polinèsia dels anys vint o pel Marroc dels anys trenta han estat un cim literari, allò que la seva editora dels anys noranta Isabel Segura tan bé va sintetitzar: «Però també hi va haver crítiques que valoraren molt favorablement l'obra d'Aurora Bertrana i

varen copsar la luxúria amb què es narraven els *Paradisos oceànics*, luxúria que crec conseqüència de l'assoliment de dos desitjos llargament anhelats.» Amb la nova reedició ja no tenim excusa per deixar-nos captivar per una prosa que et porta de la mà cap als territoris de Stevenson, cap a la felicitat i la bellesa. En aquesta ocasió la podem gaudir amb l'assaig biogràfic que ens ofereixen Daniel Montaña i Josep Rafart –tots dos amb el premi Avui de premsa comarcal del 1989, entre altres guardons–. *Paradisos rurals* és un complement ideal perquè transmet l'amenitat de la literatura dels Bertrana. Ho fan a partir del sortilegi que va representar per als Bertrana la coneixença dels territoris del Berguedà, la comunió entre natura i sentits,

l'equilibri d'un paisatge que no es deixa dominar però que tampoc resulta hostil.

Tal com expliquen els autors, la iniciativa va sorgir de les jornades d'homenatge que van organitzar el 1999 la Universitat de Girona i l'Associació Cultural El Vilatà del Berguedà als 25 anys de la mort d'Aurora Bertrana. Montaña i Rafart en varen ser els coordinadors al costat de Glòria Granell, que signa el pròleg de l'edició d'enguany. Granell recorda que la Pobra de Lillet, Berga, la Nou,

Vilada o les Eres de Guardiolans «són escenaris vitals dels Bertrana». També ens diu que «el Berguedà és el paradís autèntic i de *tempo* lent que [Aurora] havia trobat a la Polinèsia i és també l'ideal de natura a tocar dels dits que Prudenci havia tastat al mas Esparra de la seva infantesa». Els autors també remarquen la vinculació estreta dels Bertrana amb personatges fonamentals del Berguedà com Ramon Vinyes, Àngel Pons i Ramon Tor. Situen el fet fonamental quan, a partir del 1931, Prudenci va residir unes quantes temporades a Berga, on estuejava la família, i posteriorment a Vilada.

En una edició magnífica, profundament il·lustrada, Montaña i Rafart tracen una sèrie de capítols –no em puc treure del cap la imatge d'Aurora Bertrana admirant el Pedraforca– on la filologia és un recorregut físic pels paisatges que apareixen a l'obra de tots dos, fins i tot als articles, per exemple, que Prudenci publicava a començament dels anys trenta a *La Veu de Catalunya*. El llibre conté, així mateix, un apèndix d'articles de Prudenci relacionats amb la comarca. *Paradisos rurals* també pot servir de guia de viatge per recórrer durant un cap de setmana un paisatge que es manté viu. No se'l perdin.

Glòria Granell, l'alcaldeessa Montserrat Venturós, Josep Rafart i Daniel Montaña durant la presentació de 'Paradisos rurals' a l'Ajuntament de Berga, el 10 de juny de 2017.

(Aquest article es va publicar al suplement Cultura del diari El Punt Avui, el 19 de novembre de 2017)

David Castillo

Cap del suplement Cultura d'El Punt Avui